

Europa rekent Gelderse boeren af op oud vuil

De Europese Commissie signaleert maar weinig plekken in Nederland waar de nitraatconcentraties in het oppervlaktewater de norm overschrijden (> 50 mg/l). Dat blijkt uit metingen die Europa heeft verzameld voor de Nederlandse landbouwrapportage. Op plekken waar de norm wel wordt overschreden, blijkt sprake van zeer oud vuil. Zijn deze meetpunten wel geschikt om de effecten van het mestbeleid te monitoren?

Agrifacts downloadt de meest actuele kaart met nitraatconcentraties in het oppervlaktewater, bij de Europese Commissie. Zie figuur. Het gaat om metingen in de periode 2016-2019, die Nederland heeft aangeleverd in Brussel. Wat opvalt, is dat de hogere nitraatconcentraties vooral worden gemeten in de grensprovincies, waar relatief veel water uit het buitenland binnenkomt.

Op de kaart staan ook twee rode

punten in het binnenland, in provincie Gelderland. Het bovenste punt betreft de Zijbeek van het Uddelerveen. Dit punt maakt ook deel uit van het huidige Nederlandse Landbouwmeetnet om de effecten van het mestbeleid te monitoren. Het tweede punt betreft de Heelsumsebeek. Beide beken worden gevoed met kwelwater. Hoe lang worden die zeer hoge nitraatconcentraties hier al gemeten? Agrifacts gaat in de Wageningse bibliotheek op zoek naar literatuur.

De oudste literatuur die gevonden wordt voor de hoge nitraatconcentraties in de Zijbeek van het Uddelerveen dateert van 1988. Het rapport 'Beïnvloeding waterkwaliteit Hierdense Beek Gebied' meldt: "De metingen van 23 dec. 1980 worden beïnvloed door zeer hoge concentraties [...] ongetwijfeld een gevolg van een (illegale) lozing [...] Het gehele grondwatergebied in Uddelerveen is vervuild. In 1980 was hier dus al sprake van erg hoge nitraatwaarden.

De oudste literatuur voor de Heelsumse Beek dateert van 1959. Toen al werd gerapporteerd over de extreem hoge nitraatgehalten in de beek (Bronnen, bronbeken en bronbossen van Nederland). In 1974 werd de beek opnieuw bemeaten en de nitraatwaarden waren onverminderd hoog (Onderzoek naar hydrobiologische toestand Heelsumse Beek). Het laatste onderzoek concludeert: "We hebben te maken met een permanente toestand en niet met een tijdelijk verschijnsel." De onderzoeker kon geen verklaring geven voor het hoge nitraatgehalte.

Het gaat hier om twee meetpunten die in een ver verleden sterk vervuild zijn geraakt. Zijn deze meetpunten representatief voor het monitoren van de effecten van het huidige mestbeleid? Bij meetpunten die gedomineerd worden door zeer oud vuil kan dat onmogelijk het geval zijn. ■

Nitraatconcentraties in oppervlaktewater t.b.v. de landbouwrapportage. De twee rode meetpunten in Gelderland betreffen kwelbeken waarbij het grondwater in een ver verleden ernstig vervuild is geraakt.

Bron: EU

